

BESLUT

2019-02-04

Dnr: 18/02376

SAKEN

Morgonstudion, SVT1, 2018-07-05, inslag om en dokumentär; fråga om opartiskhet

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot kravet på opartiskhet.

INSLAGET

Inslaget var direktsänt och handlade om en ny dokumentär baserad på en författares arbete med att kartlägga högerextrema miljöer och nazister i Sverige. Bakgrunden till hur Sverigedemokraterna växte fram som parti lyftes också fram i dokumentären.

I inslaget intervjuades chefredaktören och ansvarige utgivaren för tidskriften *Expo*, (NN). Han talade bland annat om författarens personliga egenskaper och vikten av hans arbete med att kartlägga högerextrema grupper. Sedan visades ett klipp ur filmen där en speakerröst bland annat sa följande.

Efterhand förgrenades BSS-rörelsen i två parallella riktningar. Den ena lät sig inspireras av tankar om ett heligt raskrig och utvecklade sig till den moderna nazistiska rörelsen. Den andra inspirerades av högerextrema populistiska ledare i Europa och bildade ett nytt parti, Sverigedemokraterna.

Efter klippet frågade programledaren följande.

(Programledare) – [Författaren] skrev en bok om Sverigedemokraterna 2001 och i dag är partiet Sveriges näst största enligt opinionsmätningar nu inför valet. Förutsåg han Sverigedemokraternas framgångar? (Chefredaktören) – Han såg att det finns ett väljarunderlag för den här typen av partier. I Sverige och i Europa. Och att om rätt omständigheter infinner sig så finns en potential för den här typen av partier. Alltså att de här frågorna som de driver hamnar på agendan, men också att de här partierna själva omvandlar sig till att bli ett tillräckligt attraktivt och rumsrent alternativ. För

egentligen har inte liksom kärnan i ideologin, hos Sverigedemokraterna eller de andra grupperna som är mycket mer radikala, egentligen förändrats särskilt mycket. Utan det är kanske mer hur det ser ut, eller hur allmänheten uppfattar dem, som har förändrats. (Programledare) – Kan du utveckla det? Jag tänker på, nu till exempel, har vi sett nazister på plats här i Almedalen. Nordiska motståndsrörelsen är på plats, vi märkte det i går under Annie Lööfs tal. Hur har extremhögern förändrats sedan [författaren] granskade dem? (Chefredaktören) – Den har växt, den är större, den är mer vital, den är mer mångsidig och det beror på en massa olika saker förstås. Men faktum är att vi är i en situation där den inte längre kan ignoreras eller förklaras bort som att det här är människor som har missförstått saker, det här är människor som har lurats in i detta eller det går nog över. Den här politiska miljön tror på det de säger, de vill inte ha en demokrati och de vill inte ha ett mångkulturellt samhälle och då är frågan för resten av samhället: hur ska vi då förhålla oss till det och hur ska den demokratin som vi är vana vid försvaras? Och det är en fråga som är mycket, mycket mer aktuell i dag än vad den var då.

Intervjun avslutades med att NN berättade hur Expo arbetar vidare i författarens anda.

ANMÄLAN

Anmälaren anför att inslaget var partiskt då chefredaktören för Expo, oemotsagd, fick uttala sig svepande och generaliserande om Sverigedemokraterna.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television (SVT) anser att inslaget överensstämmer med kravet på opartiskhet och anför följande.

Chefredaktören var en extern och tillfälligt medverkande som intervjuades om författarens arbete och den nya filmen som handlade om det. Han uttalade sig på en övergripande nivå och gick inte in särskilt detaljerat i någon fråga och det var därför svaret om Sverigedemokraterna var på ett övergripande plan. Det framkom också tydligt att hans uttalande utöver Sverigedemokraterna gällde även ”de andra grupperna som är mycket mer radikala”. Chefredaktören har djupgående kunskaper om svensk högerextremism och Sverigedemokraternas historia då han bland annat skrivit flertalet böcker om dessa ämnen. Han har dessutom jobbat tillsammans med författaren på Expo och har god kunskap om hans arbete.

Frågan chefdirektören fick om Sverigedemokraterna handlade om huruvida författaren hade förutsett partiets framgångar. Svaret var inte partiskt eftersom chefredaktören i egenskap av expert på området gav ett övergripande svar som rörde både Sverigedemokraterna och andra ”mer radikala grupper”. Han fick också en följdfråga om Nordiska motståndsrörelsen där han utvecklade resonemanget ytterligare.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Med hänsyn till den vidsträckta yttrandefriheten kan kraven ställas lägre i fråga om intervjuade, debattdeltagare och andra så kallade tillfälliga medverkande. Om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska dock den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att de av anmälaren kritiserade uttalandena gjordes av en tillfälligt medverkande för vilken kraven på opartiskhet kan ställas lägre än på företrädare för programföretaget. Enligt nämndens praxis måste det vara möjligt för programföretagen att sända inslag där tillfälligt medverkande uttalar sig kritiskt om ett parti och dess politik. Nämnden har i sin praxis även ansett att en relativt långtgående kritik av ett parti får godtas innan det kan krävas att partiet i fråga måste ges tillfälle att bemöta kritiken. Nämnden anser mot denna bakgrund att de uttalanden som gjordes av chefredaktören inte medför att inslaget strider mot kravet på opartiskhet i SVT:s sändningstillstånd.

Detta beslut har fattats av Malin Bonthron, Ulrika Hansson, Clas Barkman, Berivan Yildiz, Staffan Dopping, Bo-Erik Gyberg och Gunnar Springfeldt efter föredragning av Karin Lundin.

På granskningsnämndens vägnar

Malin Bonthron

Karin Lundin

Originalhandling med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.